

Asia: VN/11042/2025

Apuvälinepalveluiden laatusuositus ja valtakunnalliset lääkinnällisen kuntoutuksen apuvälineiden luovutusperusteet 2026 päivitys

Taustakysymykset

Vastaajan taustaorganisaatio

Joku muu, mikä? [Hyvinvointiyhtymä, HUS]

2.1 Apuvälinepalvelua ohjaavat lait ja säädökset

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

Hoidon tarpeen arvioinnin perusteella lääketieteellisesti, hammaslääketieteellisesti tai terveystieteellisesti tarpeelliseksi todettu hoito ja neuvonta on järjestettävä ja aloitettava hoidon edellyttämä kiireellisyys huomioon ottaen kohtuullisessa ajassa, kuitenkin kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun hoidon tarve on todettu.

--> tämän pitäisi varmasti olla oma "bullet-kohta" tuon toisen bullet-kohdan alapuolella?

2.1.2 Vammaispalvelulain mukaiset palvelut

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Kyllä

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

2.1.3 Kelan ammatillisen kuntoutuksen apuvälineet

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Kyllä

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

2.2 Apuvälinepalvelut eri asumismuodoissa

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

Hyvinvointialueen asumispalveluyksiköiden... Onko jokin syy, että huolto nostetaan tässä erikseen omana mainintana esiin? Luovutusperusteiden ei tulisi ottaa kantaa työnjakoon, ts. kuka huoltaa tai miten huolletaan.

3 Toimintakyky apuvälinepalvelun perustana

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Kyllä

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

4 Apuvälinepalveluprosessi

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

Apuvälinettä luovutettaessa ja sen käyttöä seurattaessa on voidaan yksilöllisen arvion perusteella kokeilla apuvälineen toimivuutta henkilön omassa toimintaympäristössä --> kokeilu yksilöllisen arvion perusteella, esim. rollaattoreita on mahdoton kokeilla asiakkaiden omassa toimintaympäristössä laajalla mittakaavalla.

Oikein arvioiduilla ja valituilla apuvälineillä edistetään henkilön kuntoutumista, tuetaan, ylläpidetään tai parannetaan toimintakykyä jokapäiväisissä toiminnoissa tai ehkäistään toimintakyvyn heikentymistä. --> korvattu "tuetaan henkilön suoriutumista ja osallistumista" apuvälineasetuksen mukaisella tekstillä.

Seurannan yhtenä välineenä voidaan käyttää GAS menetelmää¹, jonka avulla asetetaan tavoitteet niihin jokapäiväisiin toimintoihin, joihin apuvälineellä halutaan ratkaisua. --> tekstin selkeytys ehdotus.

Muutosehdotettu teksti nähtävillä myös word-korjauksena STMn kirjaamoon toimitetusta versiosta.

6.1 Potilas- ja laiteturvallisuus

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

Stilisointiehdotus ensimmäiseen kappaleeseen. Muutosehdotettu teksti nähtävillä myös word-korjauksena STMn kirjaamoon toimitetusta versiosta.

Samoin stilisointiehdotus ”työntekijän tulee ilmoittaa omalle esimiehelleen..” --> luovutusperusteiden ei tulisi ottaa kantaa organisaation ohjeistukseen, tämän vuoksi ehdotus geneerisemmästä tekstistä.

6.2.1 Hyvinvointialueiden vastuu

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Kyllä

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

6.2.2 Apuvälineen omistavan tahon vastuu

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

Ehdotetaan, että erotellaan ”Apuvälineen omistavan tahon vastuu” ja ”Apuvälineen luovuttavan tahon vastuu”. On huomioitava, että nämä eivät välttämättä ole aina yksi ja sama taho.

Muutosehdotettu teksti nähtävillä word-korjauksena STMn kirjaamoon toimitetusta versiosta.

6.2.3 Apuvälineen käyttäjän vastuu

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

Ehdotuksena, että puhutaan apuvälineen omistajatahosta eikä hyvinvointialueen apuvälinekeskuksesta. Dokumentin ei tulisi ottaa kantaa toiminnan järjestämiseen.

Muutosehdotettu teksti nähtävillä word-korjauksena STMn kirjaamoon toimitetusta versiosta.

6.3 Apuvälineen huolto/korjaus

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

Ehdotuksena, että puhutaan apuvälineen omistajatahosta. Dokumentin ei tulisi ottaa kantaa toiminnan järjestämiseen.

Muutosehdotettu teksti nähtävillä word-korjauksena STMn kirjaamoon toimitetusta versiosta.

6.4 Apuvälineiden kuljetus

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Kyllä

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

6.5 Kaksoiskappale

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Kyllä

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

6.6 Apuvälineiden hankintatavat

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Kyllä

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

7 Oppaassa käytetyt käsitteet

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Kyllä

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

04 03 33 Hengitystieortoosit

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Kyllä

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

04 06 06 Tukisukat ja tukihihat käsivarsille ja jaloille ja muille kehon osille

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

Pyydämme tarkistamaan ehdotetut tekstimuutokset STM kirjaamoon toimitetusta word-dokumentista, jossa ne näkyvät muotoilun muutosehdotuksina.

06 Ortoosit ja proteesit

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Kyllä

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

06 15 Toiminnalliset hermo-lihasstimulaattorit ja hybridiortoosit

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Kyllä

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

06 18 Yläraajan proteesit

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

Ehdotetaan lause: Poikkeustilanteissa, kuten esimerkiksi molempien yläraajojen amputaatio, voidaan luovuttaa moniotteinen myoelektrinen proteesi yksiotteisen proteesin sijasta entisen dominantin yläraajan tilalle. siirrettäväsi selkeyden vuoksi toiseen kohtaan. Kts. STM kirjaamoon toimitettu word-dokumentti, jossa muutos näkyy muutosehdotuksena.

06 24 Alaraajan proteesit

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Kyllä

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

06 30 03 Peruukit

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Kyllä

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

09 09 Pukeutumisen ja riisuutumisen apuvälineet

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Kyllä

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

09 12 WC-apuvälineet

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Kyllä

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

09 33 Peseytymis-, suihku- ja kylpyvälineet

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

Ehdotetaan poistettavaksi ”matkasuihkutuoli”-osuus. Tämä on ristiriidassa sen kanssa, että lääkinnällisen kuntoutuksen apuvälineen tulisi olla jokapäiväisiin toimintoihin.

12 08 Valkoiset kepit ja tukikepit

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

Tarkennusehdotus: Voidaan luovuttaa liikkumisen apuvälineeksi (ei vain kävelyn)

12 23 Pyörätuolit, lisävoimalliset

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

Ehdotetaan lisättäväksi 12 23 03 ennen edellisissä luovutusperusteissa oleva lause: Lumi-, ranta- ja uima-allaspyörätuolit ovat harrastusvälineitä; niitä ei luovuteta lääkinnällisen kuntoutuksen apuvälineinä.

12 24 09 Käsikäyttöisten pyörätuolien lisävoimalaitteet

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

Maininta: Käyttäjältä edellytetään riittävää näkökyky --> miten riittävä näkökyky määritellään? Kts. sähköpyörätuolit, joissa tämä määrittely on tehty. Ehdotetaan, että muutetaan sen kanssa yhtenäiseksi.

15 Kotielämän ja siihen osallistumisen apuvälineet

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Kyllä

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

22 03 03 Valonsuodattimet (absorptiolasit)

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Kyllä

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

22 03 06 Silmälasit ja piilolinssit

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

Olisiko tähän saatavissa tarkennus, että piilolinssien maksusitoumus voitaisiin myöntää silmälääkärin harkinnan mukaan esim. 1-5 vuodeksi, jona aikana potilas olisi oikeutettu kyseiseen apuvälineeseen (erikoispiilolinssit) linssivalmistajan suosituksen mukaisen linssin maksimikäyttöään mukaisesti.

Termi älylasit jää epäselväksi. Mitä tuoteryhmä käsittää ja mitkä ovat myöntöperusteet?

Silmälasien luovuttamisen perusteena näkövammaiselle voi olla kaksoiskuvien hoito --> eli ehdotus, että lisätään tarkennus "näkövammaiselle".

22 03 09 Suurentavat lasit, linssit ja linssikoonpanot

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Kyllä

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

22 03 18 Suurennuslaitteet

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Kyllä

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

22 06 Kuulon apuvälineet

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Kyllä

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

22 13 21 Daisy-soittimet ja e-kirjojen lukijat

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Kyllä

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

22 29 Merkinanto-, hälytys- ja paikannusvälineet

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Kyllä

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

22 39 05 Tuntoaistiin perustuvat näytöt

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

Riittävien pistekirjoitustaitojen sijaan voisi puhua sujuvista pistetaidoista. Peruste: pistenäyttöjä ei voida luovuttaa harjoitusvälineeksi – eli asiakkaalla on oltava kyky käyttää apuvälinettä.

22 45 Suunnistautumisvälineet

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

Äänimajakat ja niiden kauko-ohjaimet ovat uusi (tn kallis) apuvälineryhmä. Luovutusperuste olisi hyvä määritellä tarkemmin.

Ehdotus: luovutetaan toiminnallisesti sokealle, joka ei pysty havainnoimaan maamerkkejä näköjäännettään käyttämällä

24 06 Apuvälineet pakkausten käsittelyyn

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Kyllä

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

Poistettavaksi ehdotettavat luokat

Poistetaanko apuvälineluokka 09 09 06 Kenkälusikat ja saapasrengit?

Kyllä

Poistetaanko apuvälineluokka 09 09 09 Vaatepitimet

Kyllä

Poistetaanko apuvälineluokka 09 42 06 Sähköhammasharjat

Kyllä

Poistetaanko apuvälineluokka 15 03 06 01 Siivuttajat ja leikkurit

Kyllä

Poistetaanko apuvälineluokka 15 03 06 04 Juustohöylät

Kyllä

Poistetaanko apuvälineluokka 15 03 06 05 Raastimet

Kyllä

Poistetaanko apuvälineluokka 15 03 06 06 Hakkurit

Kyllä

Poistetaanko apuvälineluokka 15 03 09 02 Kuorimaveitset

Kyllä

Poistetaanko apuvälineluokka 15 03 09 04 Siemenkodan poistimet

Kyllä

Poistetaanko apuvälineluokka 15 03 12 Leivontavälineet

Kyllä

Poistetaanko apuvälineluokka 15 06 09 Astiankuivaustelineet

Kyllä

Poistetaanko apuvälineluokka 15 06 15 Tiskiliinan vääntimet

Kyllä

Poistetaanko apuvälineluokka 15 09 18 01 Ruokalautaset

Kyllä

Poistetaanko apuvälineluokka 15 15 21 01 Yleissakset

Kyllä

Poistetaanko apuvälineluokka 24 06 03 Avaajat

Kyllä

Poistetaanko apuvälineluokka 24 06 06 Putkilonpuristimet

Kyllä

Jokela Kaija

Helsingin ja uudenmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä - Vastaukset
koonnut Kaija Jokela, apuvälinekeskuksen johtaja, kaija.jokela@hus.fi